

Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītāja atzinums par grozīto priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai par pirkstu nospiedumu salīdzināšanas sistēmas Eurodac izveidi, lai efektīvi piemērotu Regulu (EK) Nr. (.../...) (ar ko paredz kritērijus un mehānismus, lai noteiktu dalībvalsti, kura ir atbildīga par trešās valsts pilsoņa vai bezvalstnieka starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu, kas iesniegts kādā no dalībvalstīm)

(2011/C 101/03)

EIROPAS DATU AIZSARDZĪBAS UZRAUDZĪTĀJS,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 16. pantu,

ņemot vērā Eiropas Savienības Pamattiesību hartu un jo īpaši tās 8. pantu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 95/46/EK (1995. gada 24. oktobris) par personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti ⁽¹⁾,

ņemot vērā lūgumu sniegt atzinumu saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 45/2001 par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi Kopienas iestādēs un struktūrās un par šādu datu brīvu apriti 28. panta 2. punktu ⁽²⁾,

IR PIEŅĒMIS ŠO ATZINUMU.

I. IEVADS

1. 2010. gada 11. oktobrī Eiropas Komisija pieņēma Grozīto priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai par pirkstu nospiedumu salīdzināšanas sistēmas Eurodac izveidi, lai efektīvi piemērotu Regulu (EK) Nr. (.../...) (ar ko paredz kritērijus un mehānismus, lai noteiktu dalībvalsti, kura ir atbildīga par trešās valsts pilsoņa vai bezvalstnieka starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu, kas iesniegts kādā no dalībvalstīm) (turpmāk tekstā – "Priekšlikums") ⁽³⁾. Tajā pašā dienā Komisijas pieņemtais Priekšlikums tika nosūtīts EDAU apspriedei saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 45/2001 28. panta 2. punktu. EDAU atzinīgi novērtē faktu, ka Komisija ar viņu apspriežas, un lūdz iekļaut Priekšlikuma apsvērumos atsauci uz šo apspriedi.

2. Eurodac tika izveidota ar Padomes Regulu (EK) Nr. 2725/2000 (2000. gada 11. decembris) par pirkstu

nospiedumu salīdzināšanas sistēmas Eurodac izveidi, lai efektīvi piemērotu Dublīnas Konvenciju ⁽⁴⁾. Pārstrādāto priekšlikumu par grozījumiem Eurodac regulā Komisija pieņēma 2008. gada decembrī ⁽⁵⁾ (turpmāk tekstā – "2008. gada decembra priekšlikums"). EDAU iesniedza piezīmes par šo priekšlikumu EDAU 2009. gada februāra atzinumā ⁽⁶⁾.

3. 2008. gada decembra priekšlikums bija paredzēts, lai nodrošinātu efektīvāku atbalstu Dublīnas regulas piemērošanai un pienācīgi risinātu datu aizsardzības problēmas. Tas arī saskaņoja IT pārvaldības sistēmu ar tām sistēmām, kas paredzētas SIS II un VIS regulās, nodrošinot, ka Eurodac darbības pārvaldības uzdevumus pārņem jaunā Aģentūra lielapjoma IT sistēmu darbības pārvaldībai brīvības, drošības un tiesiskuma telpā ⁽⁷⁾ (turpmāk tekstā – "IT aģentūra") ⁽⁸⁾.

4. Pēc tam 2009. gada septembrī Komisija pieņēma grozīto priekšlikumu, ar ko tā deva dalībvalstu tiesībaizsardzības iestādēm un Eiropolam iespēju piekļūt Eurodac centrālajai datu bāzei, lai varētu novērst, atklāt un izmeklēt teroristu likumpārkāpumus un citus nopietnus kriminālus likumpārkāpumus.

⁽⁴⁾ OV L 62, 5.3.2002., 1. lpp.

⁽⁵⁾ Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai par pirkstu nospiedumu salīdzināšanas sistēmas Eurodac izveidi, lai efektīvi piemērotu Regulu (EK) Nr. (.../...) (ar ko paredz kritērijus un mehānismus, lai noteiktu dalībvalsti, kura ir atbildīga par trešās valsts pilsoņa vai bezvalstnieka starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu, kas iesniegts kādā no dalībvalstīm), COM(2008) 825 galīgā redakcija.

⁽⁶⁾ Eiropas datu aizsardzības uzraudzītāja 2009. gada 18. februāra atzinums par ierosināto Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu par pirkstu nospiedumu salīdzināšanas sistēmas Eurodac izveidi, lai efektīvi piemērotu Regulu (EK) Nr. (.../...), (ar ko paredz kritērijus un mehānismus, lai noteiktu, kura dalībvalsts ir atbildīga par kādā dalībvalstī iesniegta trešās valsts pilsoņa vai bezvalstnieka starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu) (COM(2008) 825), OV C 229, 23.9.2009., 6. lpp.

⁽⁷⁾ Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regula, ar ko izveido aģentūru lielapjoma IT sistēmu darbības pārvaldībai brīvības, drošības un tiesiskuma telpā (COM(2009) 293 galīgā redakcija) tika pieņemts 2009. gada 24. jūnijā. Grozītais priekšlikums tika pieņemts 2010. gada 19. martā – Grozītais priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (ES) Nr. .../... par aģentūras izveidi lielapjoma IT sistēmu darbības pārvaldībai brīvības, drošības un tiesiskuma telpā, COM(2010) 93.

⁽⁸⁾ EDAU sniedza atzinumu par IT aģentūras izveidi (Eiropas datu aizsardzības uzraudzītāja 2009. gada 7. decembra atzinums par ierosināto Eiropas Parlamenta un Padomes regulu, ar ko brīvības, drošības un tiesiskuma telpā izveido lielu IT sistēmu operatīvas apsaimniekošanas aģentūru par ierosināto Padomes lēmumu, ar kuru aģentūrai, kas izveidota ar regulu, uztic ar operatīvu SIS II un VIS apsaimniekošanu saistītus uzdevumus, piemērojot ES līguma VI sadaļu, OV C 70, 19.3.2010., 13. lpp).

⁽¹⁾ OV L 281, 23.11.1995., 31. lpp.

⁽²⁾ OV L 8, 12.1.2001., 1. lpp.

⁽³⁾ COM(2010) 555 galīgā redakcija.

5. Jo īpaši šis priekšlikums paredzēja savienojuma klauzulu, lai nodrošinātu piekļuvi tiesībsardzības nolūkos, kā arī nepieciešamos pavadnoteikumus, un tas arī grozīja 2008. gada decembra priekšlikumu. Tas tika iesniegts vienlaikus ar priekšlikumu Padomes lēmumam par dalībvalstu tiesībsardzības iestāžu un Eiropola pieprasījumiem, lai veiktu salīdzināšanu ar *Eurodac* datiem tiesībsardzības nolūkos⁽¹⁾ (turpmāk tekstā – “Padomes lēmums”), izskaidrojot šādas piekļuves konkrētos veidus. EDAU sniedza atzinumu par šo priekšlikumu 2009. gada decembrī⁽²⁾.
6. Kad stājās spēkā Lisabonas līgums un likvidēja pilāru sistēmu, priekšlikums Padomes lēmumam zaudēja spēku; tas tika oficiāli atsaukts un aizstāts ar jaunu priekšlikumu, lai ņemtu vērā jauno Līguma par Eiropas Savienības darbību regulējumu.
7. Paskaidrojuma rakstā, kas pievienots Priekšlikumam, norādīts, ka, ņemot vērā panākumus sarunās par patvēruma paketi⁽³⁾ un lai atvieglotu nolīguma noslēgšanu par *Eurodac* regulu, Komisija par vislabāko rīcību ir atzinusi to noteikumu izslēgšanu no *Eurodac* regulas, kuri attiecas uz piekļuvi tiesībsardzības nolūkos.
8. Komisija arī uzskata, ka šīs (vispretrunīgāk vērtējamās) priekšlikuma daļas izslēgšana un, līdz ar to, jaunās *Eurodac* regulas raitāka pieņemšana atvieglos arī savlaicīgu aģentūras izveidi lielapjoma IT sistēmu darbības pārvaldībai brīvības, drošības un tiesiskuma telpā, jo paredzams, ka šī aģentūra būs atbildīga arī par *Eurodac* pārvaldību.
9. Tādēļ, kaut arī pašreizējais grozītais priekšlikums ievieš divus tehniskus noteikumus, tā galvenais mērķis ir grozīt iepriekšējo priekšlikumu (t. i., 2009. gada septembra redakciju), svītrojot no tā piekļuves iespēju tiesībsardzības nolūkos. Tātad netika atzīts par nepieciešamu veikt jaunu ietekmes novērtējumu attiecībā uz pašreizējo priekšlikumu.

⁽¹⁾ COM(2009) 344.

⁽²⁾ Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītāja atzinums par grozīto priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai par pirkstu nospiedumu salīdzināšanas sistēmas *Eurodac* izveidi, lai efektīvi piemērotu Regulu (EK) Nr. (.../...) (ar ko paredz kritērijus un mehānismus, lai noteiktu dalībvalsti, kura ir atbildīga par trešās valsts pilsoņa vai bezvalstnieka starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu, kas iesniegts kādā no dalībvalstīm), un par priekšlikumu Padomes Lēmumam par dalībvalstu tiesībsardzības iestāžu un Eiropola pieprasījumiem, lai veiktu salīdzināšanu ar *Eurodac* datiem tiesībsardzības nolūkos, OV C 92, 10.4.2010., 1. lpp.

⁽³⁾ “Patvēruma paketes” mērķis ir uzlabot ES patvēruma piešķiršanas sistēmas darbību un nostiprināt patvēruma meklētāju tiesības. Tā paredz grozījumus Uzņemšanas apstākļu direktīvā (RCD), Dublinas regulā un *Eurodac*. Tā arī paredz izveidot Eiropas Patvēruma atbalsta biroju (EASO), kā arī pieņemt lēmumu par EASO finansēšanas atvieglošanu, pārdaļot dažus līdzekļus, kas pašlaik piešķirti Eiropas Bēgļu fondam.

II. EDAU ATZINUMA BŪTĪBA

10. EDAU jau ir sniedzis vairākus atzinumus šajā jomā, kā norādīts iepriekš. Šā atzinuma mērķis ir ieteikt uzlabojumus priekšlikuma tekstā; minētie ieteikumi ir balstīti uz jaunākajiem notikumiem vai arī uz iepriekš sniegtajiem ieteikumiem, kas vēl nav ņemti vērā, gadījumos, kad EDAU atzīst, ka viņa argumenti nav pietiekami uzklauzīti vai kad šos ieteikumus pamato jauni argumenti.
11. Šajā atzinumā uzmanība vērsta uz turpmāk minētajiem punktiem:
- to noteikumu izslēgšanai, kuri attiecas uz piekļuvi *Eurodac* tiesībsardzības nolūkos,
 - tās fiziskās personas stāvoklim, kuras pirkstu nospiedumi nav izmantojami,
 - datu subjekta informēšanai,
 - labāko pieejamo paņēmieni izmantošanai “modelētā privātuma” ieviešanai,
 - sekām, ko izraisītu šīs sistēmas (vai tās daļas) izstrādes vai pārvaldības nodošana apakšuzņēmumā trešai personai.

III. NOTEIKUMU IZSLĒGŠANA PAR PIEKĻUVI TIESĪBSARDZĪBAS NOLŪKOS

12. EDAU atzinīgi vērtē faktu, ka šajā priekšlikumā nav paredzēta iespēja piešķirt tiesībsardzības iestādēm piekļuvi *Eurodac*. Patiesi, kaut arī EDAU neapstrīd to, ka valdībām ir vajadzīgi jauni līdzekļi, lai nodrošinātu pilsoņu drošību, tas ir izteicis nopietnas bažas par šāda priekšlikuma likumīgumu, pamatojoties uz turpmāk izklāstītajiem apsvērumiem.
13. Terorisma aktu un citu nopietnu likumpārkāpumu apkarošanas pasākumi var būt likumīgs pamats, lai ļautu apstrādāt personas datus – pat ja tas nav savienojams ar nolūkiem, kādiem šie dati sākotnēji vākti – ar nosacījumu, ka traucējuma nepieciešamību pamato nepārprotami un nenoliedzami apsvērumi, kā arī tiek pierādīts šādas datu apstrādes samērīgums. Vēl jo vairāk tas ir vajadzīgs tad, ja šie priekšlikumi attiecas uz viegli ievainojamu grupu, kurai nepieciešama stingrāka aizsardzība, jo viņi bēg no vajāšanas. Viņu nedrošā situācija ir jāņem vērā, novērtējot piedāvātās rīcības nepieciešamību un samērīgumu. Proti, EDAU uzsvēra, ka šī nepieciešamība ir jāpamato ar būtiskiem pierādījumiem par patvēruma pieteikumu iesniedzēju saistību ar terorismu un/vai nopietnu noziegumu. Priekšlikumos tas nav ņemts vērā.

14. Vispārīgākā līmenī EDAU ir aizstāvējis nepieciešamību novērtēt visus esošos informācijas apmaiņas instrumentus, pirms daudzos atzinumos un piezīmēs tiek piedāvāti kādi jauni instrumenti, jo īpaši uzsverot to nesenajos EDAU atzinumos par "Pārskatu par informācijas pārvaldību brīvības, drošības un tiesiskuma jomā" ⁽¹⁾ un par "ES Pretterorisma politiku: galvenie sasniegumi un nākotnes uzdevumi" ⁽²⁾.
15. Patiesi, esošo līdzekļu efektivitātes novērtēšanai, kad tiek izskatīta jauno paredzēto līdzekļu ietekme uz privāto dzīvi, ir būtiska nozīme, un tai ir jāpilda svarīgs uzdevums Eiropas Savienības darbībā šajā jomā, ievērojot arī metodi, kas paredzēta Stokholmas programmā. Piemēram, šajā gadījumā īpaša uzmanība ir jāvelta datu apmaiņas īstenošanai Prīmes (*Prüm*) mehānisma ietvaros. Apmaiņa ar pirkstu nospiedumiem šajā kontekstā ir paredzēta, un ir jāpierāda, ka sistēmai ir būtiskas nepilnības, lai pamatotu, kādēļ vajadzīga piekļuve tādai datu bāzei kā *Eurodac*.
16. Visbeidzot, šajos atzinumos, tāpat kā daudzos citos agrākos atzinumos, EDAU iesaka pievērst īpašu uzmanību tiem priekšlikumiem, kas liek vākt plašu pilsoņu kategoriju personas datus, nevis tikai attiecībā uz aizdomās turamajiem. Īpaša uzmanība un pamatojums ir nepieciešams arī tajos gadījumos, kad personas datu apstrāde ir paredzēta nolūkiem, kuri nav sākotnēji – datu vākšanas laikā – paredzēti nolūki, piemēram, attiecībā uz *Eurodac*.
17. Noslēgumā EDAU atzinīgi novērtē šā elementa svītrosānu no pašreizējās Priekšlikuma redakcijas.

IV. TO FIZISKO PERSONU STĀVOKLIS, KURAS NAV IESPĒJAMS REĢISTRĒT

18. Galvenā uzmanība *Eurodac* sistēmā parasti tiek pievērsta pirkstu nospiedumu vākšanai un turpmākai apstrādei. Jāuzsver, ka biometrisku datu, piemēram, pirkstu nospiedumu, apstrāde izraisa īpašas problēmas un risku, kas ir jārisina. Saistībā ar Priekšlikumu EDAU vēlas īpaši uzsvērt problēmu, kas attiecas uz tā dēvēto "nespēju reģistrēties" – situāciju, kurā fiziskas personas nokļūst, ja to pirkstu nospiedumi kādu iemeslu dēļ nav izmantojami.
19. Nespēja reģistrēties var iestāties, kad fiziskas personas uz laiku vai pastāvīgi sabojā savus pirkstgalus vai rokas. Tas

var notikt dažādu iemeslu dēļ, piemēram, slimības, invaliditātes, savainojumu un apdegumu rezultātā. Dažos gadījumos tas būt saistīts arī ar etnisko izcelsmi vai profesiju. Proti, izrādās, ka neparasti daudziem lauksaimniecības un būvniecības jomas strādniekiem pirkstu nospiedumi ir bojāti tiktāl, ka nav nolasāmi. Citos gadījumos, kuru skaitu nav iespējams novērtēt, var gadīties, ka bēgļi sakropļo paši sevi, lai viņiem nevarētu noņemt pirkstu nospiedumus.

20. EDAU atzīst, ka var būt grūti nošķirt tos trešo valstu piederīgos, kuri labprātīgi sabojājuši savus pirkstu nospiedumus, lai traucētu identifikācijas procesu, no tiem, kuru pirkstu nospiedumi patiesi nav nolasāmi.
21. Tomēr ir ļoti svarīgi nodrošināt, lai "nespēja reģistrēties" neliegtu patvēruma meklētājiem iespēju izmantot viņu tiesības. Nebūtu pieņemami, piemēram, ja nespēja reģistrēties sistemātiski tiktu izskaidrota kā krāpšanas mēģinājums un liktu atteikt patvēruma pieprasījuma izskatīšanu vai liegt šim patvēruma meklētājam palīdzību. Šādos gadījumos tas nozīmētu, ka iespēja noņemt pirkstu nospiedumus būtu viens no kritērijiem patvēruma meklētāja statusa atzīšanā. *Eurodac* mērķis ir atvieglot Dublīnas Konvencijas piemērošanu, nevis pievienot jaunu kritēriju ("derīgu pirkstu nospiedumu esamību"), lai kādam piešķirtu patvēruma meklētāja statusu. Tas būtu mērķa ierobežojuma principa pārkāpums, kā arī vismaz patvēruma tiesību aktu būtības pārkāpums.
22. Visbeidzot, EDAU uzstāj arī uz to, ka pašreizējam priekšlikumam ir jāskaidro ar citām direktīvām, kas regulē šo jomu. Jo īpaši "Kvalifikācijas direktīva" uzstāts uz to, ka ikviens pieteikums ir jāizvērtē konkrēti, un tā noteikti neierindo nespēju reģistrēties starp kritērijiem, kurus piemēro patvēruma pieteikuma izskatīšanā ⁽³⁾.
23. Pašreizējā priekšlikuma redakcija jau daļēji paredz nespēju reģistrēties, kas minēta 6.1. un 6.2. pantā ⁽⁴⁾.

⁽³⁾ Skatīt jo īpaši Padomes Direktīvas 2004/83/EK (2004. gada 29. aprīlis) par obligātajiem standartiem, lai kvalificētu trešo valstu valstspiederīgos vai bezvalstniekus kā bēgļus vai kā personas, kam citādi nepieciešama starptautiska aizsardzība, ādu personu statusu un piešķirtās aizsardzības saturu, 4. panta 3. punktu, OV L 304, 30.9.2004., 12. lpp.

⁽⁴⁾ "1. Ja pirkstgalu stāvoklis neļauj paņemt pirkstu nospiedumus pienācīgā kvalitātē, lai varētu veikt šīs regulas 18. pantā paredzēto salīdzināšanu, izcelsmes dalībvalstis atkārtoti paņem pieteikuma iesniedzēja pirkstu nospiedumus un, cik drīz vien iespējams, bet ne vēlāk kā 48 stundu laikā pēc to sekmīgas paņemšanas, nosūta tos atkārtoti."

"2. Atkāpjoties no 1. punkta, ja nav iespējams paņemt pieteikuma iesniedzēja pirkstu nospiedumus tādu pasākumu dēļ, kas tiek veikti, lai nodrošinātu pieteikuma iesniedzēja veselību vai sabiedrības veselības aizsardzību, dalībvalstis pieteikuma iesniedzēja pirkstu nospiedumus paņem un nosūta, cik drīz vien iespējams, bet ne vēlāk kā 48 stundu laikā pēc tam, kad beidzas minētie apstākļi."

⁽¹⁾ EDAU 2010. gada 30. septembra atzinums par Komisijas paziņojumu Eiropas Parlamentam un Padomei "Pārskats par informācijas pārvaldību brīvības, drošības un tiesiskuma jomā", kas pieejams EDAU tīmekļa vietnē.

⁽²⁾ EDAU 2010. gada 24. novembra atzinums par Komisijas paziņojumu Eiropas Parlamentam un Padomei par "ES Pretterorisma politiku: galvenie sasniegumi un nākotnes uzdevumi", kas pieejams EDAU tīmekļa vietnē.

24. Taču minētie noteikumi paredz tikai pagaidu nespēju reģistrēties, lai gan ievērojamā skaitā gadījumu šī nespēja būs pastāvīga. Regulas, ar ko groza Kopīgo konsulāro instrukciju, 1. pants ⁽¹⁾ regulē šādus gadījumus un paredz, ka: (..) Dalībvalstis nodrošina, ka ir atbilstīgas procedūras, kas šādu grūtību gadījumos nodrošina cieņpilnu attieksmi pret pieteikuma iesniedzēju. Tas, ka fiziski nav iespējams noņemt pirkstu nospiedumus, neietekmē vīzas piešķiršanu vai atteikšanu.

25. Lai varētu risināt šādus gadījumus Eurodac sistēmā, EDAU iesaka papildināt 6. pantu ar attiecīgu noteikumu šādā redakcijā: "Pagaidu vai pastāvīga nespēja paņemt izmantojamus pirkstu nospiedumus nedrīkst nelabvēlīgi ietekmēt fiziskās personas tiesisko situāciju. Jebkurā gadījumā šāda nespēja nav pietiekams pamats atteikumam izskatīt patvēruma pieteikumu vai tā noraidījumam."

V. DATU SUBJEKTA TIESĪBAS SAŅEMT INFORMĀCIJU

26. EDAU norāda, ka informācijas saņemšanas tiesību efektīva izmantošana ir būtiska, lai Eurodac varētu pareizi darboties. Jo īpaši svarīgi ir nodrošināt, lai informācija tiktu sniegta tādā veidā, kas ļauj patvēruma meklētājam pilnībā izprast situāciju, kā arī savas tiesības, tostarp procedūras posmus, ko viņš(-a) var izmantot, lai īstenotu administratīvos lēmumus, kas pieņemti viņa(-as) lietā. EDAU arī atgādina, ka piekļuves tiesības ir datu aizsardzības stūrakmens, kas jo īpaši uzsvērts ES Pamattiesību hartas 8. pantā.

27. EDAU jau bija pievērsies šai problēmai savā iepriekšējā atzinumā par Eurodac. Tā kā piedāvātās izmaiņas netika pieņemtas, EDAU vēlas uzsvērt šā jautājuma nozīmīgumu.

28. Priekšlikuma 24. pantā ir teikts šādi:

"Visām personām, uz ko attiecas šī regula, izcelsmes dalībvalsts rakstiski un, ja vajadzīgs, mutiski tādā valodā, kuru tām vajadzētu saprast, paziņo:

(..)

e) tiesības uz piekļuvi datiem, kas attiecas uz viņu, un šo datu labošanas tiesības un tiesības pieprasīt, lai tiktu

⁽¹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 390/2009 (2009. gada 23. aprīlis), ar ko groza Kopīgo konsulāro instrukciju diplomātiskajām pārstāvniecībām un konsulārajiem dienestiem attiecībā uz vīzām, nosakot biometrisku identifikatoru ieviešanu un paredzot arī noteikumus par vīzu pieteikumu pieņemšanu un apstrādi, OV L 131, 28.5.2009., 1. lpp.

laboti kļūdaini dati, kas attiecas uz viņu, vai lai tiktu dzēsti pretlikumīgi apstrādāti dati, kas attiecas uz viņu, kā arī tiesības saņemt informāciju par šo tiesību īstenošanas procedūrām, tostarp kontaktinformāciju par personu, kas ir atbildīga par datu apstrādi, un par valsts uzraudzības iestādēm, kas minētas 25. panta 1. punktā."

29. EDAU ierosina pārveidot 24. panta tekstu, lai izskaidrotu pieteikuma iesniedzēja tiesības. Piedāvātais teksts ir neskaids, jo to ir iespējams saprast kā "tiesības saņemt informāciju par šo tiesību īstenošanas procedūrām (..) atrauti no piekļuves tiesībām datiem un/vai tiesībām pieprasīt nepareizu datu izlabošanu (..). Turklāt saskaņā ar iepriekš minētā noteikuma pašreizējo redakciju dalībvalstīm ir jāinformē personas, uz kurām attiecas šī regula, nevis par tiesību saturu, bet par to "esamību". Tā kā pēdējais laikam ir tikai stila jautājums, EDAU ierosina pārveidot 24. pantu šādā redakcijā: "Visām personām, uz kurām attiecas šī regula, izcelsmes dalībvalsts (..) paziņo (..)g) tiesības uz piekļuvi datiem, kas attiecas uz viņu, un tiesības pieprasīt, lai tiktu laboti kļūdaini dati, kas attiecas uz viņu, vai lai tiktu dzēsti pretlikumīgi apstrādāti dati, kas attiecas uz viņu."

VI. LABĀKĀS PIEEJAMĀS METODES

30. Priekšlikuma 4. panta 1. punkts paredz: "Par Eurodac darbības pārvaldību ir atbildīga pārvaldības iestāde, ko finansē no Eiropas Savienības vispārējā budžeta. Pārvaldības iestāde sadarbībā ar dalībvalstīm nodrošina, ka centrālās sistēmas vajadzībām vienmēr izmanto vislabāko pieejamo tehnoloģiju, pamatojoties uz izmaksu un ieguvumu analīzi." Kaut arī EDAU atzinīgi novērtē 4. panta 1. punktā minēto prasību, viņš vēlas norādīt, ka apzīmējums "vislabākā pieejamā tehnoloģija", kas iekļauts šajā noteikumā, ir jāaizstāj ar apzīmējumu "labākās pieejamās metodes", kas ietver gan izmantotās tehnoloģijas, gan arī veidu, kā iekārtas projektē, būvē, uztur un ekspluatē.

31. Tas ir svarīgi tādēļ, ka jēdziens "labākās pieejamās metodes" ir plašāks un aptver dažādus aspektus, kas veicina "modelētā privātuma" principa piemērošanu – to uzskata par pamatprincipu, ko lieto, pārskatot ES datu aizsardzības tiesisko regulējumu. Tas uzsvēr, ka datu aizsardzību var īstenot dažādiem līdzekļiem, kuriem nebūt nav jābūt tehnoloģiskiem. Patiešām ir svarīgi izvērtēt ne tikai pašas tehnoloģijas, bet arī veidu, kā šīs tehnoloģijas izmanto par rīku attiecīgā datu apstrādes mērķa sasniegšanai. Darbības procesi ir jāvirza uz šā mērķa sasniegšanu, un tie tiek pārvērsti procedūrās un organizatoriskajās struktūrās.

32. Attiecībā uz to un plašākā skatījumā EDAU vēlas atkārtot savu ieteikumu, kas sniegts iepriekšējos atzinumos ⁽¹⁾ jautājumā par nepieciešamību Komisijai kopā ar nozares iesaistītajām personām definēt un veicināt "labākās pieejamās metodes", ievērojot tādas pašas procedūras, kādas Komisija pieņēmusi apkārtējās vides jomā ⁽²⁾. "Labākās pieejamās metodes" nozīmētu efektīvāko un modernāko posmu tehnoloģiju attīstībā un to izmantošanas metodes, kas apliecina konkrētu paņēmieni praktisko piemērotību, lai spētu nodrošināt definēto atklāšanas robežvērtību saskaņā ar ES regulējumu privātuma un datu aizsardzības jomā. Šīs labākās pieejamās metodes tiks izstrādātas, lai novērstu un – ja tas nav praksē iespējams – līdz noteiktam līmenim samazinātu drošības riskus, kas saistīti ar šo datu apstrādi, un iespēju robežās samazinātu to ietekmi uz privāto dzīvi.
33. Šajā procesā ir jānodrošina arī atsaucē dokumenti par "labākajām pieejamajām metodēm", kas var sniegt ļoti noderīgus norādījumus arī citu ES lielapjoma IT sistēmu pārvaldībai. Tā tiktu atvieglota arī minēto līdzekļu saskaņotība visā Eiropas Savienībā. Visbeidzot, bet ne mazāk svarīgi – privātumam un drošībai piemērotu labāko pieejamo metožu definēšana atvieglos datu aizsardzības iestāžu uzraudzības uzdevumu veikšanu, sniedzot tām ar privātumu un datu aizsardzību samērojamas tehniskas norādes, ko pieņēmusi personas datu apstrādātāji.

VII. APAKŠLĪGUMI

34. EDAU norāda, ka Priekšlikumā netiek pievērsta uzmanība problēmai par Komisijas uzdevumu daļām, ko nodod apakšuzņēmuma līgumā ⁽³⁾ citai organizācijai vai struktūrai (piemēram, privātam uzņēmumam). Tomēr Komisija bieži izmanto apakšuzņēmuma līgumus, izstrādājot un pārvaldot gan sistēmu, gan sakaru infrastruktūru. Kaut arī darbību nodošana apakšuzņēmējiem nav pretrunā datu aizsardzības prasībām, ir jāveic būtiski aizsargpasākumi, lai nodrošinātu, ka šādi apakšlīgumi nekādā veidā neietekmē Regulas (EK) Nr. 45/2001 piemērojamību, tostarp EDAU veikto datu aizsardzības uzraudzību. Turklāt ir jāapstiprina arī tehniskākas ievirzes papildu aizsargpasākumu veikšana.
35. Attiecībā uz to EDAU ierosina *Eurodac* regulas grozīšanas procesa ietvaros *mutatis mutandis* piemērot līdzīgus tiesiskos aizsargpasākumus, kādi paredzēti *SIS II* tiesiskajos instru-

mentos, precizējot, ka pat tad, kad Komisija nodod daļu savu uzdevumu citai struktūrai vai organizācijai apakšuzņēmuma līgumā, Komisija nodrošina, ka EDAU ir tiesības un iespējas pilnībā veikt savus pienākumus, tostarp veikt pārbaudes uz vietām, un izmantot visas citas pilnvaras, kas viņam piešķirtas Regulas (EK) Nr. 45/2001 47. pantā.

VIII. SECINĀJUMI

36. EDAU atzinīgi novērtē faktu, ka Komisija ar viņu apspriežas, un lūdz iekļaut Priekšlikuma apsvērumos atsauci uz šo apspriedi.
37. EDAU atzinīgi vērtē faktu, ka šajā priekšlikumā nav paredzēta iespēja piešķirt tiesībaizsardzības iestādēm piekļuvi *Eurodac*.
38. Galvenā uzmanība *Eurodac* sistēmā tiek pievērsta pirkstu nospiedumu vākšanai un turpmākai apstrādei. EDAU uzsver, ka biometrisko datu, piemēram, pirkstu nospiedumu, apstrāde izraisa īpašas problēmas un risku, kas ir jārisina. Jo īpaši EDAU uzsver problēmu, kas attiecas uz tā dēvēto "nespēju reģistrēties" – situāciju, kurā fiziskas personas nokļūst, ja to pirkstu nospiedumi kādu iemeslu dēļ nav izmantojami. Nespēja reģistrēties nedrīkst liegt patvēruma meklētājiem iespēju izmantot viņu tiesības.
39. EDAU iesaka papildināt Priekšlikuma 6a. pantu ar noteikumu, kas izteikts šādā redakcijā: "Pagaidu vai pastāvīga nespēja paņemt izmantojamus pirkstu nospiedumus nedrīkst nelabvēlīgi ietekmēt fiziskās personas tiesisko situāciju. Jebkurā gadījumā šāda nespēja nav pietiekams pamats atteikumam izskatīt patvēruma pieteikumu vai tā noraidījumam."
40. EDAU norāda, ka informācijas saņemšanas tiesību efektīvai īstenošanai ir būtiska nozīme pareizā *Eurodac* darbībā, lai nodrošinātu, ka informācija tiek sniegta tādā veidā, kas ļauj patvēruma meklētājam pilnībā izprast viņa situāciju, kā arī savas tiesības, tostarp procedūras posmus, ko viņš(-a) var izmantot, lai īstenotu administratīvos lēmumus, kas pieņemti viņa(-as) lietā. EDAU ierosina pārveidot Priekšlikuma 24. panta tekstu, lai izskaidrotu patvēruma pieteikuma iesniedzēja tiesības.

⁽¹⁾ EDAU 2009. gada jūlija atzinums par inteligentajām (automatizētajām) transporta sistēmām; EDAU 2007. gada decembra atzinums par radiofrekvenču identifikāciju (RFID) sakaru jomā; EDAU gada pārskata ziņojums par 2006. gadu, 48.–49. lpp.

⁽²⁾ <http://eippcb.jrc.es/>

⁽³⁾ Vai nākotnē – iepriekš minētajai pārvaldības iestādei. Šajā punktā atsaucē uz Komisiju ir arī atsaucē uz ES iestādi vai struktūru, kas darbojas kā personas datu apstrādātājs *Eurodac* nolūkiem.

41. EDAU iesaka grozīt Priekšlikuma 4. panta 1. punktu, izmantojot apzīmējumu "labākās pieejamās metodes", nevis "vislabākās pieejamās tehnoloģijas". Labākās pieejamās metodes nozīmē gan izmantotās tehnoloģijas, gan veidu, kā iekārtas projektēt, būvēt, uztur un ekspluatēt.

42. Apakšlīgumu jautājumā, nododot Komisijas uzdevumu daļu citai organizācijai vai struktūrai (piemēram, privātam uzņēmumam), EDAU iesaka veikt aizsargpasākumus, lai nodrošinātu, ka šādu apakšlīgumu izmantošana attiecībā uz veiktajām darbībām nekādi neietekmē Regulas (EK) Nr. 45/2001 piemērojamību, tostarp EDAU veikto datu aizsardzības uzraudzību. Turklāt ir jāapstiprina arī tehniskākas ievirzes papildu aizsargpasākumu veikšanai.

Briselē, 2010. gada 15. decembrī

Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītājs

Peter HUSTINX
